

Bevrijding van Leeuwarden

Docentenhandleiding

Beschrijving opdracht

Onderzoek met hoofdvraag en deelvragen bij gedigitaliseerde historische bronnen, waaronder een dagboek van een leeftijdgenootje uit Leeuwarden (Adri Meindersma 1928-1993). Na het onderzoek weten de leerlingen hoe de bevrijding verliep in hun eigen omgeving: de hoofdstad van Friesland.

Tijdvak

Wereldoorlogen (1900-1950)

Kerdoelen

Nederlandse Taal

- **4:** De leerlingen leren informatie te achterhalen in informatieve en instructieve teksten, waaronder schema's, tabellen en digitale bronnen.

Oriëntatie op Jezelf en de Wereld – Ruimte

- **50** De leerlingen leren omgaan met kaart en atlas, beheersen de basistopografie van Nederland, Europa en de rest van de wereld en ontwikkelen een eigentijds geografisch wereldbeeld.

Oriëntatie op Jezelf en de Wereld – Tijd

- **51:** De leerlingen leren gebruik te maken van eenvoudige historische bronnen en ze leren aanduidingen van tijd en tijdsindeling te hanteren.
- **52:** De leerlingen leren over kenmerkende aspecten van de volgende tijdvakken: jagers en boeren; Grieken en Romeinen; monniken en ridders; steden en staten; ontdekkers en hervormers; regenten en vorsten; pruiken en revoluties; burgers en stoommachines; **wereldoorlogen** en holocaust; televisie en computer.
- **53** De leerlingen leren over de belangrijke historische personen en gebeurtenissen uit de Nederlandse geschiedenis en kunnen die voorbeeldmatig verbinden met de wereldgeschiedenis.

Kunstzinnige Oriëntatie

- **56:** De leerlingen verwerven enige kennis over en krijgen waardering voor aspecten van cultureel erfgoed.
- Omgevingsonderwijs

Doelgroep

Niveau: basisschool; Groep: 7-8

Tijdsduur

1-2 uur (afhankelijk van keuzes docent)

Doelstellingen

De leerlingen kunnen:

1. de stappen van een eenvoudig historisch onderzoek doorlopen, door het beantwoorden van deelvragen en een hoofdvraag;
2. informatie uit gedigitaliseerde bronnen halen;
3. In hun eigen woorden uitleggen hoe de bevrijding van Leeuwarden verliep.

Leerlingenmateriaal

<https://tinyurl.com/4dhuhefd>

Antwoordmodel

Is op aanvraag te verkrijgen via historischcentrum@leeuwarden.nl

Vorbereiding en benodigdheden

- Bedenk van tevoren hoe je deze les wilt geven (zie: **Instructie aan leerlingen – Hoe?**):
 - 1 uur: Groepswerk
 - 2 uur: Alle leerlingen (eventueel in duo's)
- Benodigdheden voor alle leerlingen:
 - Laptop: zodat ze de digitale bronnen op diverse websites kunnen raadplegen.
 - Papieren versie van het leerlingmateriaal.

Beginsituatie leerlingen

De leerlingen weten al iets van WO2 af. Zodat zij deze les in een context kunnen plaatsen.

Instructie aan leerlingen

- *Wat?*
 - Wij hebben het in de les al over WO2 gehad. Maar weten jullie ook iets over Leeuwarden in WO2? (*schrijf eventueel de antwoorden op het bord*).
 - Er is over Leeuwarden een oorlogsdagboek bewaard gebleven. Dat is geschreven door een jongetje van jullie leeftijd. Hij heette Adri Meindersma en was 12 jaar toen de oorlog uitbrak. Hij woonde aan de Schrans, waar nu een ander gebouw staat: de Albert Heijn. Adri schreef over alle dingen die hij zag en meemaakte. Hij schreef ook over de bevrijding van Leeuwarden. Adri overleefde de oorlog en gaf het dagboek later aan Tresoar, dat is het archief van Friesland.
 - In deze les lees je stukjes uit Adri's dagboek. En kom je meer te weten over de bevrijding in Leeuwarden
 - (*deel lesmateriaal uit*)
- *Hoe?*
 - Pak je lesmateriaal erbij:
 - Op blz. 2 zie je foto's van Adri en zijn dagboek.
 - Daar staat ook wat je gaat doen:
 - Onderzoek naar historische bronnen. Zoals het dagboek van Adri, maar ook andere bronnen. Ze zijn allemaal gedigitaliseerd en je vindt ze op internet.
 - (*bespreek hoofdvraag en deelvragen*)
 - Jullie werken op deze manier (*maak als docent een keuze*):
 - Groepswerk:
Ik verdeel jullie in 5 groepjes. Elk groepje doet 1 deelvraag. Wanneer iedereen klaar is, presenteren de groepjes de antwoorden aan elkaar. We sluiten af door klassikaal te bespreken wat het antwoord op de hoofdvraag is.
 - Alle leerlingen (eventueel in duo's):
Iedereen doet de hele les: 5 deelvragen en de hoofdvraag beantwoorden.
- *Waarom?*

In ons lesboek gaat het tijdens WO2 niet over Leeuwarden, maar over Nederland. Maar het is interessant om te weten wat er in die tijd in jouw eigen omgeving gebeurde. En wat je daarvan terug kunt vinden. Denk aan een archiefstuk zoals Adri's dagboek, maar ook aan foto's, films en plekken in de stad.

Deze les is ontwikkeld door

